

Přílohy

Příloha 1: Síla kterou působí voda v kontrolním objemu na stěny potrubí F je stejná jako síla, kterou působí potrubí na vodu v kontrolním objemu F_b , ale opačného smyslu. Odtud lze upravit Rovnici 1 do speciálního tvaru vyhovující řešení této úlohy:

$$-\vec{F}_b = - \int_{S_c} \vec{V} d\dot{m} + \vec{F}_h + \vec{F}_p = \vec{F}.$$

Příčemž zadané parametry úlohy jsou:

d	z	z_{H_2O}	V
23	1,2	2	4

d [mm], z [m], V [$m \cdot s^{-1}$]

§2: Integrace rovnice z prvního odstavce je snadná, protože výstup a vstup do kontrolního objemu je pouze v místě 1 a 2 střední rychlostí V . Příčemž v místě jedna je směr proudění totožný se směrem osy z (ale proti normále plochy kontrolního objemu) a v místě 2 se směrem osy x :

$$-\int_{S_c} \vec{V} d\dot{m} = -V \cdot \dot{m} \vec{i} + V \cdot \dot{m} \vec{k}.$$

Jednotlivé složky síly F působící na potrubí lze tedy vypočítat podle rovnic:

$$F_x = -V \cdot \dot{m} + F_{h,x} + F_{p,x}, \quad F_y = V \cdot \dot{m} + F_{h,y} + F_{p,y}, \quad F_z = F_{h,z} + F_{p,z}.$$

§3: Při výpočtu složky síly F_x lze vycházet z průměru potrubí, hustoty vody (standardní hodnota – nejsou v zadání upřesňující údaje).

Na kapalinu působí pouze vnější gravitační zrychlení g , které působí v protisměru osy z .

Na kontrolní objem ve směru x působí tlak v potrubí p_2 v místě příruby 2 na plochu odpovídající průměru potrubí. Tlak p_2 lze vypočítat pomocí Bernoulliho rovnice z tlaku p_1 a výšky z . Tlak p_1 lze vypočítat z tlaku p_{at} a výšky z_{H_2O} .

$F_{h,x}$	ρ	A	m	p_{at}	g	p_1	p_2	$F_{p,x}$
0	1000	415,48	1,6619	101,33	9,81	120,95	109,17	-45,359
F_x								
-52,006								

F [N], ρ [$kg \cdot m^{-3}$], A [mm^2], m [$kg \cdot s^{-1}$], p [kPa], g [$m \cdot s^{-2}$]

§4: Tíha $F_{h,z}$ ve směru osy z odpovídá součinu gravitačního zrychlení a hmotnosti vody uzavřené v kontrolním objemu, Příčemž objem vody v kolenu potrubí odpovídá přibližně polovině objemu válce o výšce průměru potrubí d :

V_C	m	$F_{h,z}$	$F_{p,z}$	F_z
0,5033	0,5033	-4,9379	50,250	51,960

V_C [l], m [kg], F [N]

§5: Jestliže bude při výpočtu vynechán vliv Coriolisova zrychlení od otáčení země, které způsobí v kontrolním objemu vznik dalších vnější sil, pak síla ve směru y bude nulová.

Příloha 2: Výpočet je proveden podle Rovnice 2 pro lopatkovou mříž. Při řešení úlohy výpočtu je vynechán vliv tíhových sil F_h , protože není definována orientace oběžného kola vůči směru gravitačního zrychlení a navíc má vzduch velmi malou hustotu:

$$\vec{F} = \vec{V}_1 \cdot \dot{m} - \vec{V}_2 \cdot \dot{m} + \vec{F}_p.$$

Přičemž zadané parametry úlohy jsou:

m	p_1	Z	r_1	r_2	V_1	V_2	α_2	b
88,8	101,33	52	32,5	37,5	3,4	9,34	18,4	30

m [kg·h⁻¹], p [kPa], Z [-], r , b [mm], V [m·s⁻¹], α [°]

§2: Lopatky nejsou schopny zachytávat axiální složku síly, což je patrné z jejich orientace a ani absolutní rychlost V nemá v axiálním směru žádné složky. Síla F tedy má pouze složku radiální a obvodovou.

Tlak p_1 a p_2 jsou sice stejně vysoké, ale liší se plochy, na které působí, odtud bude radiální složka síly F_r rovna:

$$F_r = \frac{V_1 \cdot \dot{m} - V_{2r} \cdot \dot{m} + p_1 \cdot b 2\pi(r_1 - r_2)}{Z}.$$

Rovnice pro obvodovou složku síly F_θ bude mít po aplikaci výše uvedených závěrů tvar:

$$F_\theta = -\frac{V_{2\theta} \cdot \dot{m}}{Z}.$$

V_{2r}	F_r	$V_{2\theta}$	F_θ	F
2,95	-1,84	-8,863	-0,0042	1,8363

V [m·s⁻¹], F [N]

Příloha 3: Výpočet je proveden aplikací Rovnice 2 na kontrolní objem V_C , který je vyznačen na obrázku a obsahuje všechny lopatky rotoru. Lopatky od proud vody jsou namáhány ve směru axiálním a obvodovém, ve směru radiálním působí voda na skříň turbíny: